

en aragonès: *sárus* 'planteta d'enciam' a l'entrada d'Andorra (Arcavell, 1936), *sáros* a la vall de Cardós «herba semblant als creixems, que abunda en els pletius» (Esterri i Estaon, 1934, BDC xxiii, 308), també a l'altura de Sort (a Vilamur, 1959); a l'alta vall d'Assua m'ensenyaven *sáros* entre *sabudes* i *moixarrons* (en els grans pasturatges damunt Llessui, 1959).

La toponímia confirma una cosa i l'altra, amb noms collectius de comes altes i llocs semblants: *Canal de la Sarronera* a l'alta muntanya de Barruera, i bastants d'homònimes per aquella zona; a la intermèdia, també de la forma reduïda: *Sarret* poble derruit a la Ribalera (vall entre Llavorsí i Andorra), *Sarredo* partida de bosc a la carena damunt Esterri de Cardós (BDC xxiii, 324), *Lo Sarrà* [-ar], i *Coma Sarrera*, a Vilamur.

Continua pel mateix meridià en el vessant gascó. Jo mateix vaig recollir el plural *sarús* (algun cop sing *sarún*) a la Vall d'Aran (1930), i Séguy (*Les Noms des Pl.*, § 245) troba *sarroú* «espèce d'épinard sauvage, Chenopodium Bonus-Henricus» a Comenge i a la vall de Barousse; però segueix força més a Ponent pel Pirineu: «*sarrou* m. pl. épinards sauvages: ils abondent généralement autour des *cuyéus* [-CUBILES], où le terrain est fumé par le bétail», Meillon (*Gloss Topogr. de la V. de Caunterets*), i en efecte hi ha la *Ls Sarrouère* «nom d'un couloir d'avalanches à l'O. du Clot de Cayan», que ell mateix explica com «endroit où il y a beaucoup d'épinards sauvages» (i en el seu gros mapa de Cautarés la marca a 2° 75' × 47° 60'). A l'alta vall d'Aura, damunt Tramezaygues, hi ha el *Pic de Sarrouès*, en el mapa Schrader. En fi Palay registra *sarroú* i el collectiu *sarroá* (cf. *sarrú*).

També alt-arag., car A. Kuhn recollí *sarrónes* a Panticosa «espinaca», i *sarríons* a Echo i Ansó ben definit allà com «espinaca silvestre» («ortigas»[??] Ansó) (RLI XI, 441). El que vaig poder confirmar-hi és la forma general: «el *sarón* es una espinaca salvaje que crece en las pletas de las guellas», a Bielsa, avisant-me que no la confongués amb la *èikóna* (cosconilla) (1965); i, seguint Cinca avall damunt Escuaín hi ha *O Sarronal Sarrón* a Fanlo, segons Alvar (*Atlas Ling Arag.*). Ara bé Boroa ho recollí en una variant fonètica important «*serrones*, planta, *chenopodium*».

I realment és versemblant des del punt de vista general fonètic que sigui originària, car la *e* pretònica davant *rr* es canvia molt generalment en *a*, tant en cat. occid., com en tot el gascó, en tota mena de mots, i no és rar en castellà, en el d'Aragó potser més que enlloc. Per això no regatejo la meua adhesió a la idea de Rohlf's (*Le Gc*, § 175, ja en Séguy) «le mot appartient à la famille de SERRA 'scie', à cause des feuilles dentelées: cf. chez Isidore "lactuca agrestis *serraltam* nominamus, quod dorsum eius in modum serrae est"».

No deixen d'aportar-hi una bona confirmació en recollir un altre nom semblant *serradèro*, que Seguy identifica com una espècie de cosconilla («pissenlit», § 659); i ell mateix la recollí a dues localitats de la vall de Banheres de Bigorra. De fet, segons la fonètica gascona això deu ser SERRAT-ELLA, i és ben paral·lel a l'ètimon del port. *serralba*, cast. CERRAJA, també la

cosconilla o cosa molt semblant, que com vaig establir en el DCEC/DECH és SERRATULA (> ll. vg. -ACLA > -ala ja en St. Isidor), si bé en llatí clàssic (Plini) aquest designa una altra herba anàloga, la 'betònica', per la mateixa raó. El procés es repetiria, amb terminacions paral·leles i aplicacions a entitats botàniques diverses, però anàlogues entre elles.

En tot cas no és gaire raonable per la forma, no havent-hi tampoc bona base botànica, que el mot sigui idèntic al sarró o sac de pastor per més que també en català es trobi la planta *sarro de pastor* 'Capsella Bursa-Pastoris',¹ encara que ho suposí així Colmeiro (en *Dicc. de los nombres vulgares de muchas plantas*, 223) posant entre els arabismes «*zurrones* (Blitum Bonus-Henricus Reichb), *sorron*, nombre cuya significación, és bien conocida», Absolutament insostenible la de Kuhn d'emparellar-lo amb el nom de la SAJOLIDA (planta sense res en comú), fr. *sarriette*, que només en fonètica francesa podia continuar el ll. SATUREIA.

Reservo la meua opinió en ferm, perquè no estan ben investigats alguns noms d'herbes diferents però d'hàbitat rústic, com la nostra, i de forma fonètica ben poc allunyada. El greco-llatí ARUM 'planta d'arrel tuberculosa', no sols ha quedat en les nostres llengües sense gaire canvi, sens dubte cultisme, però apareix en fonts mossàrabs amb una variant amb *s-*: *sáro* en l'Àndonim sevillà de c. 1100, que Asín (p. 266) identifica amb l'Arum vulgare, i Font i Quer (*Mem Ac Ci Bna xxx*, 223) amb l'Arum italicum Miller' (tot referint-se al n.º 505 d'Asín, i citant un cast. *sarro*); i *sáro* figura en Abenbeklariš, Abenalbéitar i algun altre botànic hispano-àrab *sáro* i *šáro* en Abenalauuam (Simonet, 510), *saro* en alguna antiga versió de Dioscòrides; d'això sembla que ha de venir un cast. *sarrillo* que ja apareix a mj. S. xvi [Gracián, cf. Cejador, *Tes d l L. Cast* ix, 205]; i potser ha quedat com a mossarabisme en alguna zona valenciana, car a Sallent de Xàtiva m'enumeraren, entre altres herbes que veïem per aquells turons, «fenàs, *sarriño*, síscia i joliverda» (1962).

Hi ha encara formes cast. *jaro* i *yero*, que ja vaig estudiar a l'article ARO del DCEC (ampliat DECH amb alguna forma gall. etc.); amb documentació deficient tot això, de manera que, sense rebutjar la possibilitat d'una aglutinació de la -s de l'article plural (concebible fins amb tal antiguitat, tractant-se de gent arabitzada), també pot haver-hi barreja amb algun altre ètimon.

Hubschmid s'ha esforçat a trobar per a tot això alguna explicació, creient que es relaciona amb una variant gr. *λαρον* i amb certs noms sards (ZRPB. LXXIV, 214, § 9; *Boletim de Fil* xiv, 25, n. 42), amb temps teigs sens dubte molt aventurats i que més aviat diríem forçats.

Del que no dubto és que amb tot això ve el nom català de la mateixa planta, 'Arum maculatum, Arum Italicum', cast. *aro*: o sigui *sarriassa* (també barba d'Aron, pota de vedella), recollida ja per JTeixidor (*Flora Farm.* 401); igualment Colmeiro (*sarriassas*, o c., 228), i a² Ponts «*sarriassa clapada*: arum vulgare» (Montanyà, *Topogr Mèdica*, 150). On tenim *sarr-* amb